

03. JUL. 2005

2002 4324-044

Lillestrøm, 29. juli 2005

Kultur- og kirkedepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

MERKNADER TIL RAPPORT OM NYE RAMMEVILKÅR FOR LOKALRADIO

Vi synes at arbeidsgruppa har levert en fyldig og dekkende beskrivelse av rammevilkårene for lokalradiobransjen, fra den spede begynnelse til i dag. Vi kan slutte oss til de fleste forslag som fremmes for framtidige rammevilkår, men har kommentarer til noen av dem. Vi tilkjennegir våre synspunkter og presiseringer i de etterfølgende avsnitt.

Overordnet mål

Vi ønsker å poengtere at hovedmålsettingen for tilrettelegging av rammevilkår for lokalradio må være å skape rammevilkår som gir grunnlag for drift av sunde og gode lokalradiostasjoner. Da må følgende forutsetninger oppfylles:

- Forankring i lokalmiljøet
- Kontinuitet i driften
- Stabile rammebetingelser

Arbeidsgruppen fremhever at mangfold og lokalt innhold fortsatt bør være sentrale begrep i konsesjonspolitikken.

Vi er helt enige i at lokalt innhold og lokal tilknytning fortsatt må være fundamentet for lokalradioene. Det har alltid vært sentrale begrep og bør fortsatte være det. Vår vurdering er i tillegg at den lokale posisjonen har blitt stadig viktigere i de siste årene, med hard konkurranse fra to riksdekkende kommersielle kanaler og aggressive utenlandske aktører med god dekning i de største byene. Disse aktørene har en profil tilpasset riksdekkende sendinger, formatert til det publikum de henvender seg til. Innhold med lokal tilknytning er nesten fraværende. Så også av markedsmessige årsaker er det viktig at lokalradioene inntar en posisjon som skiller dem fra de nevnte konkurrenter, slik at de profilerer seg med et programtilbud med markert lokalt innhold og skaffer seg et konkurransefortrinn i forhold til riksorienterte aktører.

Ønsket om mangfold har vært et viktig kriterium i alle konsesjonsrunder hittil. Etter vårt syn har en funnet løsninger for å oppfylle dette kriterium som har gitt for mange nisjeradioer konsesjon på samme frekvens som kommersielle aktører. I et marked med begrenset tilgang på sendernett har denne politikken bidratt til en svekking av konsesjonærer som har vært henvist til å dele sendernett med ulike nisjeradioer med svært avvikende sendingsprofil. Brudd i sendeflater og manglende sendeflater for kommersiell drift har gitt vanskelige rammevilkår for mange. Konsekvensen av politikken ser vi i en bransje som er preget av svak økonomi og stadig færre aktører. Ønsket om mangfold er ikke alltid forenlig med den nødvendige forutsetning for all radiodrift: et bærekraftig inntektsgrunnlag fra en tilstrekkelig lyttermasse. Fokus på mangfold har i realiteten gitt et mindre mangfoldig lokalradiotilbud,

fordi mange etter hvert har gått konkurs og andre ikke har økonomiske ressurser til å levere fullgode produkt.

Ønsket om mangfold bør derfor i sterkere grad veies mot ønsket om konsesjonsområder som har et bærekraftig lyttergrunnlag for kommersiell drift. Utenfor de fire store byene, der en hovedsakelig skal forholde seg til et sendernet, er det vanskelig å se at begge interesser kan ivaretas samtidig. I områder med flere sendernet er det ønskelig at nisjeradioer samles på ett av nettene. Fra vårt ståsted er det naturlig nisjeradioenes betydning for mangfoldet tones ned, slik at disse ikke får svekke grunnlaget for dem som ønsker å drive radio som retter seg mot et bredere befolkningsgrunnlag

Områdeinndeling og sendernetstruktur

Rapporten fra arbeidsgruppen finner ikke grunner til å foreslå store endringer i områdeinndeling og sendernetstruktur. Det må vi si oss helt enig i. Det er ingen grunn til å endre områder og sendernet som har gått seg til og virker bra. Der har driften vist seg å være bærekraftig over tid, må en ikke svekke rammebetingelsene ved å gjøre endringer.

Gruppen konkluderer med at det bør være minimum 40.000 innbyggere i et konsesjonsområde for at det skal være driftsmessig bærekraftig. Vår erfaring er sammenfallende med denne konklusjonen. Dersom det skal gjøres endringer i områdeinndeling, må det være for at sammenslåing av områder kan gi grunnlag for flere driftsmessig bærekraftige konsesjoner. Det må legges til at et minimum antall innbyggere er en nødvendig forutsetning for bærekraftig drift, men forutsetningen er ikke tilstrekkelig. I tillegg må befolkningen finnes i et naturlige handelsmessig område, de må ha et kulturelt fellesskap og topografien/geografien i området må muliggjøre utbygging av et hensiktsmessig sendernet.

Med disse begrensningene er det i etter vårt syn kun i få områder at en kan finne grunnlag for endringer i inndeling og sendernetstruktur. Det er mulig i de fire største byene. Her er det tilgjengelig flere sendernet, som vil kunne utnyttes på en annen måte enn i dag. Det er ønskelig at det i de store byene kan frigis flere rene frekvenser til kommersiell drift, men nisjeradioer bør samles på andre. Slik kan det gis grunnlag for bredere tilbud til publikum, ved at det økonomiske fundament blir lagt for tilbud fra flere kommersielle stasjoner og at nisjeradioenes lyttere får dekket sitt behov på frekvenser som er avsatt til disse. Det kan også være ønskelig med endringer i områder med mindre enn 40.000 innbyggere der det ikke fins godt fungerende radioer. En utvidelse av konsesjonsområdene i slike distrikt kan skape livskraftig næringsgrunnlag for flere lokalradioer.

Vi deler ikke arbeidsgruppas syn på fordeling av konsesjoner i Oslo området. Vi tror at lokalområder som for eksempel Asker, Ski og Romerike er best tjent med radiostasjoner med lokal tilhørighet.

Arbeidsgruppa konkluderer med at konsesjonstildeling er eneste farbare veg i et landskap der det er knapphet på frekvensressurser. Vi støtter dette synet. Gruppen går også inn for at det skapes større forutsigbarhet ved konsesjonstildelingene, ved at premisser for de utlyste konsesjonen er klargjort på forhånd. Søkerne skal vite hva de søker på, hvilken sendetid de vil kunne disponere og hvilket sendernet som vil være tilgjengelig. Her ligger premisene for økonomisk forsvarlig drift og dermed muligheten for å levere det radioprodukt en i konsesjonssøknadene har sagt at en vil levere. Vi støtter også dette synet. Vi har sett mange uheldige utslag av dagens løsning, der det i delte sendernet har vært opp til konsesjonærene å fordele sendetid. Et fellestrekk for alle tilfeller er at den kommersielle aktøren har blitt mest skadelidende.

Vi ser gjerne at det ved behandling av konsesjonssøknadene gis fortrinn til samarbeidsprosjekt i områder med et sendernet og flere søkere. Det skulle være en fordel for

alle at partene som kjenner sitt marked best, finner fram til koordinerte søknader med avtalt sendetid og bruk av frekvenser. I noen områder vil et slikt samarbeid kunne virke helt utmerket. I andre vil det være nødvendig med konsesjonstildeling etter andre prinsipper. Vi deler arbeidsgruppa sitt syn også på dette punkt og mener at det da må tildeles konsesjon til kun en aktør innenfor prime time. Brudd i sendingsflaten i primetime svekker grunnlag for bærekraftig drift. Det fins det mange eksempler på i dagens lokalradiomarked. En hovedaktør med rett til primetime, eventuelt supplert med et begrenset antall nisjeaktører må være retningslinjen ved fremtidige konsesjonstildelinger i områder med kun et sendernet.

Arbeidsgruppa forslår at radiotekniske dekningsområder gjøres til formelle grenser for fremtidige konsesjonsområder. Dette foreslås for å oppnå samsvar mellom faktisk dekning og de formelle grensene for konsesjonsområdene. Vi ser liten hensikt i å nedlegge et betydelig arbeid for å kartlegge naturlige radiotekniske konsesjonsområder for analog teknologi like før innføring av DAB teknologi. Hvis et slikt arbeid skal iverksettes, må dette vær koordinert med kartlegging som skal gi områdeinndeling for DAB. Grunnleggende for dette arbeidet må være at det er de naturlige, etablerte handelsområdene som skal danne grensene for DAB konsesjonene. Sendingstekniske forhold må bli underordnet denne regelen.

Dagens inndeling følger kommunegrensene og virker tilfredsstillende i de fleste områder. Dersom det tilføyes "og omkringliggende områder" til primærområdet angitt ved kommunenavn, vil vi få en tilfredsstillende områdebeskrivelse. Når definisjon av konsesjonsområdet suppleres med forhåndsangitt signalstyrke fra eksisterende sendere/senderpunkt, vil konsesjonsområdet få sin naturlige avgrensning og søknader kan sendes på et kjent grunnlag. Det er imidlertid naturlig at det foretas en vurdering av tilknyttet signalstyrke før neste konsesjonsutlysning. Flere lokalradioer har opplevd at de taper terreng i forhold til riksdekkende kommersielle kanaler med dagens signalstyrke.

Konsesjonsmyndighetene må sørge for at bransjen konkurrerer på like vilkår. Det er viktig at alle lokalradioer i samme område gis like sendevilkår og at vilkårene er tilnærmet like over hele landet.

Et stykke på vei deler vi følgelig synet fra PT på dette punkt. Vi mener likevel at det må være åpning for utbygging av sendernet innenfor konsesjonsperioden, når konsesjonærene finner det hensiktsmessig etter kost/nytte analyser. Sendeteknisk spesifisering som legges til grunn for konsesjonssøknaden, må derfor bli å betrakte som en minimumsforutsetning.

Samordning av konsesjons- og frekvensforvaltning

Vi er i enige med arbeidsgruppa i at samordningen av konsesjons- og frekvensforvaltningen bør videreføres. Rapporten preges av at de to konsesjonsmyndigheter går i ulke retninger. Etter vårt syn vil lokalradiobransjen være best tjent med en tettere samordning av konsesjonene og vi ser helst at kringkastingsdelen av PT legges inn i Medietilsynet.

Krav om programinnhold og lokal forankring

Arbeidsgruppa mener at lokalt innhold er vesentlig for eksistensen til lokalradio og kan styrke konkurransegrunnlaget for radioen. Derfor vil et krav om lokalt innhold ikke virke tyngende for lokalradioene. Vi har under punktet "overordnet mål" allerede gitt vår tilslutning til denne vurderingen. Gruppa drøfter hvordan dette kan sikres og konkluderer med at et minstekrav til lokalt innhold vil være riktigst. Vi er enige i dette synspunktet, men mener at innholdskravet bør utformes slik at det framstår som en rettesnor, ikke som en ufravikelig betingelse. Konkurransen fra andre radiostasjoner, Internett og andre medier er voldsom og økende. Det må ikke legges absolutte krav på det lokale innhold som gjør det umulig å tilpasse radioproduktet til den konkurranse bransjen til en hver tid skal møte. Det vil være i lokalradioenes egen interesse å beholde og forsterke sin lokale tilhørighet, som del av sin

konkurransestrategi i møte med de riksdekkende kommersielle kanaler og utenlandske radiokjeder uten lokal profil.

Grappa foreslår at konsesjonærene ved egenkontroll og rapportering skal dokumentere at minstekrav til lokalt innhold oppfylles. Det kan være en godt prinsipp, men det forutsetter at det ikke skal rapporteres etter måling av innhold med stoppeklokke. Rapportering bør skje på formatorientert grunnlag, i en årlig rapport med redegjørelse om redaksjonelt lokalt innhold tilpasset målgruppa.

Vi er enig i de vurderinger som gruppa gjør om begrensninger for videre- og samsending. Produksjonssted er isolert sett ingen garanti for lokalt innhold. Gitt et krav til lokalt innhold i sendingene, må det være opp til hver konsesjonær ut fra økonomiske og ressursmessige hensyn å bestemme hvor programmene skal produseres. Dagens begrensninger for videre- og samsending kan oppheves.

Tildeling av konsesjoner

Vi deler arbeidsgruppas oppfatning om at konsesjoner fortsatt bør utdeles etter en "skjønnhetskonkurranse". Vi har sans for at forpliktelse til sendingsformat skal være et utvalgs-kriterium når konsesjoner tildeles, men formatet må kun være av retningsgivende karakter, slik at det ikke hindrer konsesjonæren i å foreta de nødvendige tilpasninger av programtilbudet som til en hver tid kreves. Ved å fokusere på format i stedet for detaljert innholdsbeskrivelse, kan vi unngå de overbudstaktiske krumspring som vi har sett ved tidligere tildelinger. Viktige tilleggskriterier for utvelgelse vil være:

- **Lokal tilhørighet**
Konsesjonssøker må redegjøre for hvordan han vil gi radioen en lokal profil.
- **Kontinuitet**
Ønsket om å skape kontinuitet må være et sentralt utvalgs-kriterium. Det en søker har prestert i forrige konsesjonsperiode vil være det beste grunnlag for å vurdere hva han kan gjøre i den neste. Da har han bevist at formatet som tilbys er etterspurt. Det kan dokumenteres ved lyttermålinger. Han har også vist hva at det økonomiske grunnlaget er til stede for fortsatt drift.. Det viser regnskapene.

I tillegg må det nevnes at de fleste aktører av en viss størrelse har foretatt store investeringer for å sikre rasjonell og tidsmessig drift. Det investeres jevnlig i sende- og avviklingsutstyr. Det brukes store ressurser på faglig oppgradering av personell i redaksjon og marked. Det er derfor et rimelig krav at ønsket om kontinuitet tillegges stor vekt, slik at seriøse aktører kan gis mulighet for høste fruktene av de investeringer som er gjort.

- **Driftsforutsetninger**
Beste dokumentasjon av driftsforutsetning er det søkeren har levert av økonomiske resultat og lyttertall i inneværende konsesjonsperiode. Vi har med forundring registrert at dette kriterium ikke alltid blir tillagt så stor vekt. Konsesjonærer som år etter år leverer underskudd får fornyet tillit ved neste korsveg. Søkere som kan drive med store underskudd og holde det gående med jevnlig kapitaltilførsler fra utlandet, konkurrerer på ulikt grunnlag med norske aktører uten tilsvarende kapitaltilfang. Denne konkurransevidningen har bidratt til utarming av bransjen. Tilsvarende fins det i Norge mange radioer med små lyttertall over tid som likevel har blitt tildelt nye konsesjoner.

Konsesjonsperiodens lengde

Arbeidsgruppa drøfter lengden på konsesjonsperioden og ender med å foreslå en økning fra 5 til 7 år. Vi mener at konsesjonsperioden med fordel kan forlenges til 10 år. Behovet for stabile rammebetingelser har vært påpekt tidligere i dette notatet. En utvidelse av konsesjonsperioden til 10 år gir den økt forutsigbarhet og en tryggere ramme for investeringer. Vi tror at en slik utvidelse vil styrke bransjen og skape flere levedyktige radioselskap.

DAB teknologien vil bli sannsynligvis bli innført i kommende konsesjonsperiode. Vi forutsetter at aktører som tilfredsstillt krav for konsesjon i kommende periode automatisk skal være kvalifisert til DAB konsesjon, at konsesjonsperioder for analog og digital sending må samordnes på et tidspunkt og at en FM konsesjon blir en forutsetning for tildeling av DAB konsesjon.

Innføring av konsesjonsavgift

Vi deler gruppas syn langt på veg også på dette området. Konsesjonsavgift pålagt en bransje som allerede er svak, vil være uheldig og må unngås. Vi synes heller ikke det er noen god idé å pålegge avgift på de store, kommersielle radioer i storbyene. Hvis en ser på regnskapstallene for de siste år, ser en at det er nettopp disse som sliter mest med å skape lønnsom drift. Konkurransen om lyttere og kunder er hard i storbyene. Det vil den fortsatt være. Myndighetene må ikke forverre rammebetingelsene i de store byene ved å pålegge avgift for en drive disse konsesjonene..

Tilskuddsordning for lokalradio

Dagens ordning har ikke virket som tilsiktet. Ordningen har ikke bidratt til reell kompetanseheving i bransjen. Den har virket som driftsstøtte til de som har komponert de mest fargerike søknadene.

Vi ser gjerne at det etableres en ny tilskuddsordning for lokalradio. En ny ordning, med strengere krav til dokumentasjon av spesifikke tiltak som er direkte relatert til kompetanseheving og utvikling.

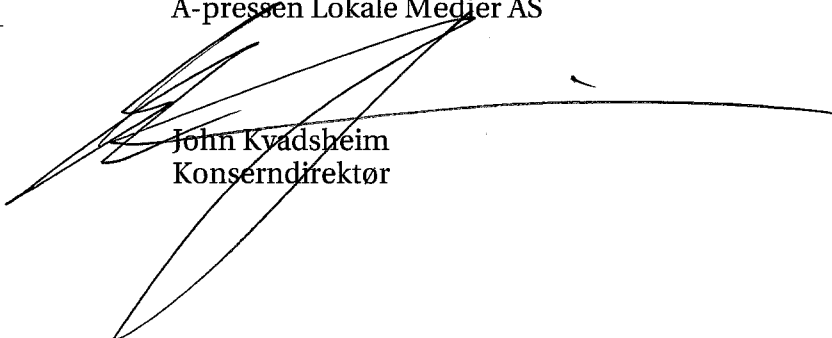
Vi oppsummerer våre viktigste synspunktene i dette notatet:

1. Lokalt innhold og lokal tilknytning skal fortsatt være fundamentet for lokalradioene.
2. Ønsket om kontinuitet i driften må tillegges stor vekt ved tildeling av nye konsesjoner.
3. Ønsket om mangfold bør balanseres mot ønsket om å skape gode og livskraftige rammevilkår, slik at nisjeradioer ikke svekker næringsgrunnet for radioer som retter seg mot et bredere publikum.
4. Det er ikke grunnlag for store endringer av områder og sendernett. Bærekraftige områder må beholdes uendret.
5. En hovedaktør må ha rett til prime time i områder med kun et sendernett.
6. Det bør etableres retningslinjer og krav for lokalt innhold i sendingene.
7. Begrensninger for videre- og samsending oppheves.

8. Konesjonstildeling bør fortsatt skje etter "skjønnhetskonkurransen", basert på
 - Lokal tilhørighet
 - Ønske om kontinuitet
 - Retningsgivende formatbeskrivelse
 - Driftsforutsetninger
9. Konesjonsperiodene forlenges til 10 år.
10. Fortsatt ingen konesjonsavgift.
11. Ny tilskuddsordning for lokalradio bør etableres.

Med vennlig hilsen
A-pressen Lokale Medier AS

John Kyadsheim
Konserndirektør